

ธรรมนูญชุมชน...การมีส่วนร่วมจัดการ ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาพืชกระท่อม

ป.ป.ส. ร่วมมือกับ สช. ในการนำกระบวนการธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ ไปใช้ในการจัดทำธรรมนูญชุมชน เพื่อจัดการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด และพืชกระท่อม แบบมีส่วนร่วมในพื้นที่นำร่อง เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอ นโยบายการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และการสร้างรายได้ ของประชาชน ที่คำนึงถึงการดำเนินการที่รัดกุม และผลกระทบทางสังคมเป็นสำคัญ

สาวดีเพื่อนพี่น้องชุมชนคนเข้มแข็งครับ เรื่องเล่าพลังชุมชน ฉบับนี้ “สุขชน” ได้มีโอกาสติดตาม **คุณกรรณิ ชุมนุรักษ์** หรือ **พี่จอย** ผู้ประสานงานพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ หรือ สช. ไปดูความร่วมมือในการขับเคลื่อนและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อจัดการ ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด และพืชกระท่อม กันบ้างครับ ซึ่งงานนี้เป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ ป.ป.ส. กับ สช. ในการนำ**กระบวนการธรรมนูญสุขภาพ**ตามรูปแบบของ สช. มาสร้างการมีส่วนร่วมของพี่น้องในหมู่บ้าน/ชุมชน ในพื้นที่นำร่องกันครับ

พี่จอยเล่าความเป็นมาให้ผมฟังว่า จุดเริ่มต้นของเรื่องนี้ เริ่มมาจากการที่รัฐบาลมีนโยบายให้มีการศึกษาวิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี การใช้ กัญชา กัญชง และ พืชสมุนไพร ในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินการที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อย่างเคร่งครัด

แต่ในครั้งนี่ ผมจะขอบอกเล่าถึงความคืบหน้า เฉพาะพืชกระท่อมก่อนนะครับ โดย **คุณวิระพล ใจจันทร์** นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ จาก ป.ป.ส. ให้ข้อมูลว่าจากนโยบายดังกล่าวของรัฐบาล จึงเป็นที่มาของการขับเคลื่อนเพื่อปลดล็อคพืชกระท่อม จากยาเสพติด

ให้โทษประเภท 5 โดยใช้กลยุทธ์ “**กุญแจ 5 ดอก**” ได้แก่ การลดทอนความเป็นอาญา การเปิดโอกาสให้ศึกษาวิจัยเพื่อใช้ทางการแพทย์ การเปิดโอกาสให้ใช้ตามวิถีชาวบ้าน การถอดพืชกระท่อมออกจากยาเสพติด และการพัฒนาพืชกระท่อมสู่พืชเศรษฐกิจฐานชุมชน

และมีขั้นตอนการดำเนินงาน 8 ขั้นตอน คือ การประเมิน และการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย การชี้แจงทำความเข้าใจระดับพื้นที่ การเตรียมพื้นที่และสำรวจข้อมูล การจัดตั้งกลไกระดับจังหวัด/อำเภอ/ตำบล/หมู่บ้าน การจัดทำธรรมนูญชุมชน การจัดทำแผนปฏิบัติการ การจัดเวทีประชาคม และการสำรวจและบันทึกข้อมูลผู้เสพและต้นกระท่อมผ่านระบบสารสนเทศ

จากกรอบการดำเนินงานของ ป.ป.ส. นั้น ได้มีการศึกษา และกำหนดพื้นที่นำร่องที่ทำการเสพพืชกระท่อมได้ โดยไม่เป็นความผิด ขณะนี้มีพื้นที่อยู่ในข่ายสามารถดำเนินการได้รวม 135 หมู่บ้าน/ชุมชน ที่กระจายอยู่ใน 10 จังหวัด 10 อำเภอ 19 ตำบล และ 1 เทศบาลครับ

ขอบขอบคุณรูปภาพจาก คุณวิระพล ใจจันทร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับ สช. คือ ขั้นตอนการจัดทำธรรมนูญชุมชนนั่นเองครับ ซึ่งมีทีม สช. โดย พี่จอย ร่วมกับเครือข่ายพี่เลี้ยงธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เข้าไปร่วมในการจัดกระบวนการยกร่างธรรมนูญชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยทั้ง 135 หมู่บ้าน/ชุมชน มีการตั้งกลไกองคณะกรรมการควบคุมพืชกระท่อมในท้องที่ระดับหมู่บ้าน/ตำบล ที่มีองค์ประกอบจากคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองดีการบริหารส่วนท้องถิ่น หัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลครับ

โดยคณะกรรมการควบคุมพืชกระท่อมของแต่ละแห่งในพื้นที่นาร่องจะมีการดำเนินการยกร่างธรรมนูญชุมชนเพื่อการควบคุมพืชกระท่อมและสร้างชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยเสพติดพืชกระท่อม ที่มีกรอบเนื้อหา 8 หมวดหลัก คือ หมวดทั่วไป คุณสมบัติผู้เสพและครอบครองพืชกระท่อม การเฝ้าระวังทางสุขภาพผู้เสพพืชกระท่อม การป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับพืชกระท่อม การควบคุมพืชกระท่อม การควบคุมการแปรรูปการฉีดยาใช้พืชกระท่อม และยาเสพติดชนิดอื่น ๆ การเฝ้าระวังทางสังคม และบทลงโทษครับ

เมื่อได้ร่างธรรมนูญชุมชนแล้ว แต่ละตำบลหรือหมู่บ้านก็ได้มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อกำหนดและรับรองธรรมนูญชุมชนหรือกติกาท้องถิ่น รวมถึงแผนการดำเนินงานฯ ซึ่งขณะนี้มีการทำประชาคม เพื่อประกาศใช้ธรรมนูญชุมชนเพื่อการควบคุมพืชกระท่อมและสร้างชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยเสพติดพืชกระท่อมไปแล้วครับ

ผู้ใหญ่ฯ ประสงค์ คอนกำลั้ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 บ้านดอนไทรงาม ตำบลบางหมาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่นาร่องได้กล่าวไว้ว่า *“การมีธรรมนูญชุมชนฯ นี้ ทำให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการเข้ามาช่วยกันคิดช่วยกันกำหนดกติกาของชุมชนเพื่อจัดการ ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาพืชกระท่อม ให้มีความเหมาะสมกับวิถีการใช้กระท่อมของชุมชน ทั้งในเรื่องการใช้เพื่อการทำงาน และการรักษาโรค รวมทั้งให้สอดคล้องกับกฎหมาย”*

ที่มาภาพ : phukhaopost

น่าดีใจที่กระบวนการธรรมนูญสุขภาพพื้นที่ ได้มีส่วนให้ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาเสพติดได้ด้วยตนเองอย่างเป็นรูปธรรม และสร้างสรรค์จริง ๆ เลยนะครับ แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าครับ